

Україна
Донецький окружний адміністративний суд

Р І Ш Е Н Н Я
І М Е Н Е М У К Р А Ї Н И

29 березня 2021 р.

Справа №200/317/21-а

приміщення суду за адресою: 84122, м.Слов'янськ, вул. Добровольського, 1

Донецький окружний адміністративний суд у складі головуючого судді Зінченка О.В., розглянувши в порядку спрощеного позовного провадження (в письмовому упровадженні) адміністративну справу за позовом Терських Тамари Миколаївни (місце реєстрації: 83030, м. Донецьк, вул. Бобруйська, буд. 45, кв. 8, РНОКПП 2319700429) до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області (юридична адреса: 84122, Донецька область, м. Слов'янськ, вул. Свободи, буд. 5, код ЄДРПОУ 41325231) про визнання дій протиправними, зобов'язання вчинити певні дії,-

В С Т А Н О В И В:

11 січня 2021 року Терських Тамара Миколаївна звернулась до Донецького окружного адміністративного суду з позовом до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області про визнання дій протиправними щодо припинення нарахування та виплати щомісячних страхових виплат; зобов'язання нараховувати та сплачувати поточні щомісячні страхові виплати; зобов'язати нарахувати та виплатити заборгованість із щомісячних страхових виплат за весь минулий період, починаючи з червня 2014 року, яку направлено засобами поштового зв'язку 30 грудня 2020 року.

Разом із позовною заявою позивачем надано клопотання про поновлення процесуального строку звернення до адміністративного суду з даною позовною заявою.

В обґрунтування позовних вимог позивач зазначає, що вона перебувала на обліку в відділенні виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України у Будьонівському районі м. Донецька. З липня 2014 року їй припинено щомісячні страхові виплати. 31.03.2020 вона звернулась до відповідача із заявою про виплату щомісячних страхових сум, проте листом від 20.04.2020 відповідач відмовив у поновленні зазначених виплат та зазначив, що позивачу необхідно отримати довідку ВПО. Вважає такі дії відповідача протиправними та такими, що порушують її конституційні права, тому звернулася до суду із згаданим позовом.

Ухвалою суду від 15 січня 2021 року позовну заяву залишено без руху, надано позивачу строк для усунення недоліків позовної заяви десять днів з дня отримання ухвали про залишення позовної заяви без руху шляхом надання копій письмових доказів доданих до позову, засвідчених позивачем належним чином (своїм підписом із зазначенням дати такого засвідчення та доказів сплати судового збору (оригінал квитанції) у розмірі 840,80 грн. (або доказів на підтвердження неможливості його сплати).

22 січня 2021 року через відділ документообігу та архівної роботи суду позивачем надано клопотання про усунення недоліків позовної заяви, письмові докази додані до позову.

засвідчені позивачем належним чином (своїм підписом із зазначенням дати такого засвідчення та докази сплати судового збору у розмірі 840,80 грн.)

Ухвалою суду від 27 січня 2021 року відкрито провадження в адміністративній справі за правилами спрощеного позовного провадження без повідомлення учасників справи (у письмовому провадженні).

У встановлений судом термін через відділ документообігу та архівної роботи суду відповідач надав відзив на позовну заяву, в якому зазначив, що з липня 2014 року припинено виплати у зв'язку із проведенням антитерористичної операції на території Донецької області. Позивач за період з липня 2014 року по теперішній час не скористалась своїм правом та не зверталась із заявою про продовження соціальних виплат до органів Фонду. Суми страхових виплат позивачу не виплачені за період з липня 2014 року по теперішній час, оскільки обліковуються в органі, в порядку, визначеному у пункту 3.7 Порядку КМУ № 27. У зв'язку з чим відповідач вважає, що діє в межах нормативно-правових актів та Законів, у зв'язку з чим просить залишити позовні вимоги позивача без задоволення.

За приписами частини 5 статті 262 Кодексу адміністративного судочинства України, суд розглядає справу в порядку спрощеного позовного провадження без повідомлення (виклику) сторін за наявними у справі матеріалами, за відсутності клопотання будь-якої зі сторін про інше. За клопотанням однієї із сторін або з власної ініціативи суду розгляд справи проводиться в судовому засіданні з повідомленням (викликом) сторін.

Суд, розглянувши матеріали справи, всебічно і повно з'ясувавши всі фактичні обставини, об'єктивно оцінивши докази, які мають юридичне значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, встановив.

Позивач, Терських Тамара Миколаївна, 06 липня 1963 року народження є громадянкою України та зареєстрована за адресою: Донецька область, м. Донецьк, вул. Бобруйська, буд. 45, кв. 8, що підтверджується паспортом громадянина України серії ВА767472, РНОКПП 2319700429 (арк. справи 9-10).

Листом управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області від 02.04.2020 за вихідним № Т-01-04/19-116 повідомлено, що позивачу для відновлення страхових виплат необхідно звернутися із заявою до будь-якого відділення управління виконавчої дирекції Фонду на підконтрольній українській владі території та підтвердити статус внутрішньо переміщеної особи (арк. справи 12).

Згідно пред'явлених відповідачем відомостей вбачається, що Терських Т.М. не здійснено страхові виплати за період з липня 2014 року по січень 2021 року включно у загальному розмірі 93 675,73 грн. (арк. справи 35-36).

Надаючи правову оцінку правовідносинам, суд виходив з наступного.

Відповідно до положень частини 1 статті 46 Конституції України, громадяни мають право на соціальний захист, що включає право на забезпечення їх у старості.

Питання щодо страхових виплат врегульовані Законом України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

У відповідності до вимог статті 46 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", страхові виплати і надання соціальних послуг припиняються:

1) на весь час проживання потерпілого за кордоном, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;

2) на весь час, протягом якого потерпілий перебуває на державному утриманні, за умови, що частка виплати, яка перевищує вартість такого утримання, надається особам, які перебувають на утриманні потерпілого;

3) якщо з'ясувалося, що виплати призначено на підставі документів, які містять неправдиві відомості. Сума витрат на страхові виплати, отримані застрахованим, стягується в судовому порядку;

4) якщо страховий випадок настав внаслідок навмисного наміру заподіяння собі

травми;

5) якщо потерпілий ухиляється від медичної чи професійної реабілітації або не виконує правил, пов'язаних з установленням чи переглядом обставин страхового випадку, або порушує правила поведінки та встановлений для нього режим, що перешкоджає одужанню;

6) в інших випадках, передбачених законодавством.

Як встановлено судом, виплата страхових виплат позивачу припинена відповідачем у зв'язку із скасуванням довідки внутрішньо переміщеної особи.

Водночас, статтею 46 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" такої підстави для припинення страхових виплат, як відсутність довідки внутрішньо переміщеної особи - не передбачено.

Відповідачем не надано жодного доказу на підтвердження наявності підстав для припинення позивачеві страхових виплат.

Положення статті 1 Конвенції, Статті 1 Додаткового протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод передбачає, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений свого майна. інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом або загальними принципами міжнародного права, положення.

Статтею 14 Конвенції визначено, що користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою.

Відповідно до положень Конституції України, в Україні як соціальній, правовій державі людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються найвищою соціальною цінністю. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (статті 1, 3 Конституції України).

Право на соціальний захист віднесено до основоположних прав і свобод. Це право гарантується загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням за рахунок страхових внесків громадян, підприємств, установ і організацій, а також бюджетних та інших джерел (частина 2 статті 46 Основного Закону України) і забезпечується частиною 2 статті 22 Конституції України, відповідно до якої конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані. Конституційне право на соціальний захист включає і право громадян на забезпечення їх у старості. Пенсія за віком, за вислугу років та інші її види, що призначаються у зв'язку з трудовою діяльністю, заслужені попередньою працею і є однією з форм соціального захисту.

Статтею 24 Конституції України встановлено, що громадяни мають рівні конституційні права і свободи та є рівними перед законом. Не може бути привілеїв чи обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

В даному випадку наявність або відсутність у позивача, в певний період часу, статусу внутрішньо переміщеної особи створює для нього, на відміну від інших громадян України, певні перешкоди в отриманні страхових виплат, та потребує від людини здійснення додаткових дій, не передбачених Законами України.

Відповідно до статті 64 Конституції України конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених Конституцією України. В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

Суд зазначає, що ані воєнний, ані надзвичайний стан в Україні не запроваджено.

Згідно з частиною 2 статті 14 Закону України від 20 березня 2003 року № 638-IV "Про боротьбу з тероризмом" у районі проведення антитерористичної операції можуть вводиться тимчасово обмеження прав і свобод громадян.

Статтею 1 Закону України від 02 вересня 2014 року № 1669-VII "Про тимчасові заходи

на період проведення антитерористичної операції” встановлено, що територія проведення антитерористичної операції - територія України, на якій розташовані населені пункти, визначені у затвердженому Кабінетом Міністрів України переліку, де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України “Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 13 квітня 2014 року “Про невідкладні заходи щодо подолання терористичної загрози і збереження територіальної цілісності України” від 14 квітня 2014 року № 405/2014.

Відповідно до статті 92 Конституції України, виключно законами України визначаються, зокрема: права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина; основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення; засади регулювання праці і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства; виховання, освіти, культури і охорони здоров'я; екологічної безпеки (пункти 1, 6).

Стаття 2 Закону України “Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні” передбачає, що реєстрація місця проживання чи місця перебування особи або її відсутність не можуть бути умовою реалізації прав і свобод, передбачених Конституцією, законами чи міжнародними договорами України, або підставою для їх обмеження.

Згідно із статтею 3 Закону України “Про свободу пересування та вільний вибір місця проживання в Україні”, місце проживання - це житло, розташоване на території адміністративно-територіальної одиниці, в якому особа проживає постійно або тимчасово.

Відповідно до статті 29 ЦК України, місце проживання фізичної особи - це житло, в якому вона проживає постійно або тимчасово. Частина 6 статті 29 ЦК України дозволяє фізичній особі мати кілька місць проживання.

Отже, виходячи із зазначених норм законодавства, правової та соціальної природи пенсії, право громадянина на призначення йому страхових виплат не можна пов'язувати з такою умовою, як постійне місце проживання (реєстрація місця проживання) або з відсутністю довідки про внутрішньо переміщену особу, а держава відповідно до конституційних принципів зобов'язана гарантувати це право незалежно від того, де проживає особа, якій призначені страхові виплати.

Відповідно до пункту 2 частини 1 статті 1 Закону України “Про запобігання та протидію дискримінації в Україні” дискримінація - ситуація, за якої особа та/або група осіб за їх ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, віку, інвалідності, етнічного та соціального походження, громадянства, сімейного та майнового стану, місця проживання, мовними або іншими ознаками, які були, є та можуть бути дійсними або припущеними, зазнає обмеження у визнанні, реалізації або користування правами і свободами в будь-якій формі, встановленій цим Законом, крім випадків, коли таке обмеження має правомірну, об'єктивно обґрунтовану мету, способи досягнення якої є належними та необхідними.

Суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого зокрема людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського Суду з прав людини. Звернення до адміністративного суду для захисту прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Забороняється відмова в розгляді та вирішенні адміністративної справи з мотивів неповноти, неясності, суперечливості чи відсутності законодавства, яке регулює спірні відносини.

Як свідчить аналіз практики Європейського суду, у контексті Європейської конвенції, до майна належать, крім рухомих і нерухомих речей, також і право на пенсію (справа „Мюллер проти Австрії”).

У рішенні від 8 липня 2004 року “Ілашку та інші проти Молдови та Росії” ЄСПЛ, задовольняючи позов щодо Молдови, визнав, що Уряд Молдови, який є єдиним законним

Урядом Республіки Молдова за міжнародним правом, не здійснював влади над частиною своєї території, яка перебуває під ефективним контролем “Молдавської Республіки Придністров'я” (МРП). Однак, навіть за відсутності ефективного контролю над Придністровським регіоном, Молдова все ж таки має позитивне зобов'язання за статтею 1 Конвенції вжити заходів, у рамках своєї влади та відповідно до міжнародного права, для захисту гарантованих Конвенцією прав заявників.

Враховуючи те, що рішення ЄСПЛ є джерелом права та обов'язковими для виконання Україною відповідно до статті 46 Конвенції, суд при розгляді цієї справи враховує практику ЄСПЛ, у тому числі й рішення в справах “Пічкур проти України”, “Ілашку та інші проти Молдови та Росії” як джерело права відповідно до статті 17 Закону України “Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини”.

Отже, як Законом України “Про запобігання та протидію дискримінації в Україні”, так і практикою ЄСПЛ встановлено, що дискримінація означає поводження з особами у різний спосіб, без об'єктивного та розумного обґрунтування, у відносно схожих ситуаціях.

У статті 14 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод зазначено, що користування правами та свободами, визнаними в цій Конвенції, має бути забезпечене без дискримінації за будь-якою ознакою - статі, раси, кольору шкіри, мови, релігії, політичних чи інших переконань, національного чи соціального походження, належності до національних меншин, майнового стану, народження, або за іншою ознакою.

Закріплюючи на конституційному рівні право на соціальний захист кожного громадянина, без будь-яких винятків, держава реалізує положення статті 24 Конституції України, відповідно до яких громадяни мають рівні конституційні права і не може бути обмежень за ознаками раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, за мовними або іншими ознаками.

Держава відповідно до конституційних принципів зобов'язана гарантувати право громадянина на одержання призначеної йому страхових виплат незалежно від того, де проживає особа, якій призначені страхові виплати.

Суд також зазначає, що згідно з положеннями статті 4 Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, одними з видів загальнообов'язкового державного соціального страхування є страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності. При цьому відносини, що виникають за цим видом соціального страхування, регулюються законами, прийнятими відповідно до цих Основ.

Разом з цим, положення частини першої статті 27 Основ передбачають, що виплати та надання соціальних послуг, на які має право застрахована особа за загальнообов'язковим державним соціальним страхуванням, може бути припинено: якщо виплати призначено на підставі документів, що містять неправдиві відомості, якщо страховий випадок стався внаслідок дії особи, за яку настає кримінальна відповідальність, якщо страховий випадок стався внаслідок умисної дії особи, внаслідок невиконання застрахованою особою своїх обов'язків щодо загальнообов'язкового державного соціального страхування, в інших випадках, передбачених законами.

Отже, Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування вичерпних випадків припинення страхових виплат не передбачають, але встановлюють, що вони можуть бути передбачені іншими законами.

Питання виплати соціальних виплат встановлені Законом України “Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування” від 23 вересня 1999 року № 1105-XIV (далі – Закон № 1105).

Відповідно до преамбули зазначеного закону - цей Закон відповідно до Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування визначає

правові, фінансові та організаційні засади загальнообов'язкового державного соціального страхування, гарантії працюючих громадян щодо їх соціального захисту у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності, вагітністю та пологами, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, охорони життя та здоров'я.

Як вже зазначалось судом раніше, з аналізу норм статті 46 Закону № 1105 вбачається, що визначені законодавством підстави припинення страхових виплат не є вичерпними.

Проте, суд зауважує, що зі змісту наведеної норми законодавства вбачається, що "інші випадки" для припинення страхових виплат повинні також бути передбачені саме законом. Ознакою, яка відрізняє закон від інших нормативно-правових актів, є критерій регулювання найбільш важливих суспільних відносин.

Суд наголошує, що статтею 92 Конституції України визначено коло питань (суспільних відносин), які можуть бути врегульовані виключно законами України, зокрема, права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод, основні обов'язки громадянина, основи соціального захисту, форми і види пенсійного забезпечення, засади регулювання праці і зайнятості, шлюбу, сім'ї, охорони дитинства, материнства, батьківства, виховання, освіти, культури і охорони здоров'я, екологічної безпеки.

Вища юридична сила закону полягає також у тому, що всі підзаконні нормативно-правові акти приймаються на основі законів та за своїм змістом не повинні суперечити їм. Підпорядкованість таких актів законам закріплена у положеннях Конституції України.

Згідно з частиною 3 статті 113 Конституції України Кабінет Міністрів України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України.

Таким чином, підзаконні нормативно-правові акти не можуть змінювати в бік звуження права громадян, які встановлено нормативно-правовими актами вищої юридичної сили.

Нормами статті 6 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України) встановлено, що суд при вирішенні справи керується принципом верховенства права, відповідно до якого, зокрема, людина, її права та свободи визнаються найвищими цінностями та визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини. Звернення до адміністративного суду для захисту прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується. Забороняється відмова в розгляді та вирішенні адміністративної справи з мотивів неповноти, неясності, суперечливості чи відсутності законодавства, яке регулює спірні відносини.

Доводи відповідача з посиланням як на підставу неотримання довідки внутрішньо переміщеної особи, суд вважає безпідставним, оскільки Закон України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" має вищу юридичну силу.

До того ж, постанови Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 року № 365, від 18 лютого 2016 року №136, від 01 жовтня 2014 року № 509, від 05 листопада 2014 року № 637, на які посилається відповідач, приймалися задля забезпечення реалізації положень Закону України "Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб", яким встановлюються гарантії дотримання прав, свобод та законних інтересів внутрішньо переміщених осіб.

Позивач дійсно формально підпадає під ознаки, наведені у статті 1 вказаного Закону, яка визначає поняття внутрішньо переміщеної особи. Втім, отримання цього статусу не є обов'язком, а є правом особи, яка вважає себе переміщеною особою і бажає скористатися відповідними гарантіями.

Окрім того, суд зазначає, що у цій справі сам факт існування у позивача права на отримання страхових виплат не оспорується сторонами. Суть права позивача є достатньо чіткою і передбачено діючим законодавством.

Суд враховує, що в силу положень статті 1 Протоколу № 1 Конвенції, з урахуванням

практики Європейського Суду з прав людини вимоги щодо страхових виплат безперечно підпадають під дію цієї статті і вважаються майном, а майно, яке має особа-це конвенційне поняття права власності, та як абсолютне тлумачення, це те на що особа може розраховувати.

Перша і найважливіша вимога статті 1 Першого протоколу до Конвенції полягає в тому, що будь-яке втручання публічних органів у мирне володіння майном повинно бути законним. Позбавлення власності можливо тільки "на умовах передбачених законом" і повинно переслідувати легітимну мету. Крім того, верховенство права, один із основоположних принципів демократичного суспільства, притаманний усім статтям Конвенції, а тому, при будь-якому втручанні державних органів у право на мирне володіння майном повинно бути забезпечено справедливий баланс між загальними інтересами суспільства та обов'язком захисту основоположних прав конкретної особи.

Як вбачається із матеріалів справи відповідачем не надано достатніх та переконливих доказів для законності припинення соціальних виплат позивачу, тому суд вважає таке втручання не виправданим з урахуванням вимог статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

Частиною другою статті 19 Конституції України передбачено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Згідно з нормами частини 2 статті 2 КАС України у справах щодо оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень адміністративні суди перевіряють, чи прийняті (вчинені) вони: на підставі, у межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України; з використанням повноваження з метою, з якою це повноваження надано; обґрунтовано, тобто з урахуванням усіх обставин, що мають значення для прийняття рішення (вчинення дії); безсторонньо (неупереджено); добросовісно; розсудливо; з дотриманням принципу рівності перед законом, запобігаючи несправедливій дискримінації; пропорційно, зокрема з дотриманням необхідного балансу між будь-якими несприятливими наслідками для прав, свобод та інтересів особи і цілями, на досягнення яких спрямоване це рішення (дія); з урахуванням права особи на участь у процесі прийняття рішення; своєчасно, тобто протягом розумного строку.

Відповідно до положень статті 9 КАС України розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості.

Відповідно до вимог частин 1 статті 77 КАС України кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків, встановлених статтею 78 цього Кодексу.

Нормами частини 2 зазначеної статті встановлено, що в адміністративних справах про протиправність рішень, дій чи бездіяльності суб'єкта владних повноважень обов'язок щодо доказування правомірності свого рішення, дії чи бездіяльності покладається на відповідача. У таких справах суб'єкт владних повноважень не може посилатися на докази, які не були покладені в основу оскаржуваного рішення, за винятком випадків, коли він доведе, що ним було вжито всіх можливих заходів для їх отримання до прийняття оскаржуваного рішення, але вони не були отримані з незалежних від нього причин.

Якщо учасник справи без поважних причин не надасть докази на пропозицію суду для підтвердження обставин, на які він посилається, суд, відповідно до положень частини п'ятої статті 77 КАС України, вирішує справу на підставі наявних доказів.

Отже, беручи до уваги всі надані сторонами докази в їх сукупності, з урахуванням наданих судом висновків, суд вважає недоведеною законність припинення соціальних виплат позивачу з липня 2014 року.

Надаючи правову оцінку обраного позивачем способу захисту, слід зважати на його ефективність з точки зору статті 13 Конвенції про захист прав людини і основоположних

свобод.

У пункті 145 рішення від 15 листопада 1996 року у справі “Чахал проти Об'єднаного Королівства” (Chahal v. The United Kingdom, (22414/93) [1996] ECHR 54) Європейський суд з прав людини зазначив, що згадана норма гарантує на національному рівні ефективні правові засоби для здійснення прав і свобод, що передбачаються Конвенцією, незалежно від того, яким чином вони виражені в правовій системі тієї чи іншої країни. Засіб захисту, що вимагається зазначеною статтею повинен бути ефективним як у законі, так і на практиці, щоб його використання не було ускладнене діями або недоглядом органів влади відповідної держави (п. 75 рішення Європейського суду з прав людини у справі “Афанасьєв проти України” від 5 квітня 2005 року (заява N 38722/02)). Таким чином, ефективний засіб правового захисту у розумінні статті 13 Конвенції повинен забезпечити поновлення порушеного права і одержання особою бажаного результату.

З урахуванням викладеного та з метою ефективного захисту прав, свобод, інтересів людини і громадянина, інших суб'єктів у сфері публічно-правових відносин від порушень з боку суб'єктів владних повноважень суд вважає за необхідне визнати дії Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області щодо припинення нарахування та виплати позивачу страхових виплат протиправними та зобов'язати Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області відновити нарахування та виплату позивачу страхових виплат з 01 липня 2014 року з виплатою існуючої заборгованості за період з 01 липня 2014 року.

Аналогічна правова позиція висловлена Верховним Судом у зразковій адміністративній справі № 805/402/18 від 03 травня 2018 року, яка залишена без змін постановою Великої палати Верховного суду від 04 вересня 2018 року.

Відповідно до частини 3 статті 291 Кодексу адміністративного судочинства України при ухваленні рішення у типовій справі, яка відповідає ознакам, викладеним у рішенні Верховного Суду за результатами розгляду зразкової справи, суд має враховувати правові висновки Верховного Суду, викладені у рішенні за результатами розгляду зразкової справи.

З урахуванням вищевикладеного, суд приходить до висновку про наявність підстав для задоволення адміністративного позову у повному обсязі.

Щодо посилання відповідача на пропуск позивачем строку звернення до суду, суд зазначає наступне.

Відповідно до статті 47 Закону України № 1105 страхові виплати провадяться щомісячно в установлені Фондом дні на підставі постанови цього Фонду або рішення суду.

1) потерпілому - з дня втрати працездатності внаслідок нещасного випадку або з дати встановлення професійного захворювання;

2) особам, які мають право на виплати у зв'язку зі смертю годувальника, - з дня смерті потерпілого, але не раніше дня виникнення права на виплати.

Частиною 4 вказаної статті визначено, що виплати, призначені, але не одержані своєчасно потерпілим або особою, яка має право на одержання виплат, провадяться за весь минулий час, але не більш як за три роки з дня звернення за їх одержанням.

Разом з тим, частиною 7 статті 47 Закону № 1105 визначено, що якщо потерпілому або особам, які мають право на одержання страхової виплати, з вини Фонду своєчасно не визначено або не виплачено суми страхової виплати, ця сума виплачується без обмеження протягом будь-якого строку та підлягає коригуванню у зв'язку із зростанням цін на споживчі товари та послуги в порядку, встановленому статтею 34 Закону України "Про оплату праці".

З системного аналізу зазначеної статті Закону № 1105 вбачається, що нараховані суми страхових виплат, на виплату яких особа мала або має право, але не отримала своєчасно з вини органу, що призначає і виплачує такі виплати, виплачуються за минулий час без обмеження шестимісячним строком.

Крім того, аналіз статті 47 Закону № 1105 дає підстави дійти до висновку, що у ній містяться два строкових обмеження стосовно страхових виплат за минулий час:

- три роки - для особи, яка не отримувала нараховані страхові виплати з власної вини;
- без обмеження будь-якого строку - для особи, яка не отримувала страхові виплати з вини відповідного суб'єкта владних повноважень.

Таким чином, суд зазначає, що відповідно до статті 47 Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування" якщо потерпілому або особам, які мають право на одержання страхової виплати, з вини Фонду своєчасно не визначено або не виплачено суми страхової виплати, ця сума виплачується без обмеження протягом будь-якого строку, а отже доводи відповідача щодо пропуску позивачем строку звернення із позовом до суду є безпідставними.

Стосовно встановлення судового контролю за виконанням рішення суду шляхом подання до суду в установлений судом термін з дня набрання рішенням суду законної сили звіт про виконання судового рішення, слід зазначити наступне.

Частиною першою статті 382 КАС України встановлено, що суд, який ухвалив рішення в адміністративній справі, може зобов'язати суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення.

З аналізу викладених норм вбачається, що зобов'язання суб'єкта владних повноважень, не на користь якого ухвалене судове рішення, подати у встановлений судом строк звіт про виконання судового рішення є правом суду, а не його обов'язком.

З огляду на викладене, а також приймаючи до уваги обставини даної справи, враховуючи особливості покладення обов'язків згідно цього рішення, суд вважає, що зазначена вимога позивача є передчасною, а у випадку невиконання рішення відповідачем в подальшому по цій справі, позивач не позбавлений права на звернення до суду для контролю за виконанням рішення в порядку статті 287 КАС України.

Відповідно до частини 1 статті 139 КАС України, при задоволенні позову сторони, яка не є суб'єктом владних повноважень, всі судові витрати, які підлягають відшкодуванню або оплаті відповідно до положень цього Кодексу, стягуються за рахунок бюджетних асигнувань суб'єкта владних повноважень, що виступав відповідачем у справі, або якщо відповідачем у справі виступала його посадова чи службова особа.

Згідно копії квитанції № 37834 від 16.01.2021, позивачем сплачений судовий збір у сумі 840,80 грн. (арк. справи 21).

Таким чином, на користь Терських Т.М. підлягає відшкодуванню сума судового збору в розмірі 840,80 грн. за рахунок бюджетних асигнувань Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області.

Керуючись статтями 2-17, 19, 20, 42-47, 55-60, 72-77, 90, 94-99, 122, 124, 125, 132, 134, 139, 143, 159-165, 168, 171, 173, 192-196, 224-230, 241, 243, 245, 246, 250, 255, 293, 295, 297 Кодексу адміністративного судочинства України, суд,-

В И Р І Ш И В:

Позовні вимоги Терських Тамари Миколаївни (місце реєстрації: 83030, м. Донецьк, вул. Бобруйська, буд. 45, кв. 8, РНОКПП 2319700429) до Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області (юридична адреса: 84122, Донецька область, м. Слов'янськ, вул. Свободи, буд. 5, код ЄДРПОУ 41325231) про визнання дій протиправними, зобов'язання вчинити певні дії,- задовольнити повністю.

Визнати протиправними дії Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування України в Донецькій області щодо невиконання Терських Тамарі Миколаївни страхових виплат у зв'язку з професійним захворюванням за період з 01 липня 2014 року.

Зобов'язати Управління виконавчої дирекції Фонду соціального страхування в Донецькій області (юридична адреса: 84122, Донецька область, місто Слов'янськ, вул. Свободи, 5, код ЄДРПОУ 41325231) поновити страхові виплати Терських Тамарі

